

EU-lobbyist Marcela Szymanski: 'In de Europese politiek is het toxisch om over christenvervolging te spreken'

Posted on 30 december 2025 by Gastauteur

Door Pieter Bauwens*

'Voor veel politici in Europa is religie een probleem waar we van af moeten. Dus ja, het is moeilijk om aandacht te vragen voor religieuze vervolging bij wie zo denkt.' Volgens EU-lobbyist Marcela Szymanski zien we daar de gevolgen van: 'Ook in Europa worden christenen bewust geminoriseerd. Kerstmarkten worden wintermarkten, kerststallen verdwijnen en "zalig kerstfeest" wordt "fijne feestdagen".'

Marcela Szymanski lobbyt in Europa om de wereldwijde vervolging van christenen onder de politieke aandacht te brengen. Ze is tevens medeauteur van het jaarlijks dikker wordende rapport over godsdienstvrijheid van de internationale katholieke

hulporganisatie Aid to the Church in Need (ACN), ook wel bekend als Kerk in Nood. Szymanski ziet een duidelijke lijn in de oorzaken van religieuze vervolging.

'Vervolging start vaak bij een autocraat. Meestal een man. Dat kunnen regeringsleiders zijn of de leider van een jihadistische groep of het hoofd van een kartel. Iemand met meer geld en wapens dan zijn buren. Mensen met uitstraling die andere mensen kunnen begeesteren zijn voor hen een bedreiging. Eerst zal een autocraat proberen die aan zijn kant te krijgen. Ze kunnen aan zijn tafel zitten, zijn luitenant worden, maar ze moeten wel de leider erkennen en doen wat hij zegt. Wie daar niet in meegaat, moet op de een of andere manier geëlimineerd worden.

'Religieuze leiders hebben zonder wapens of macht vaak een mobilisatiekracht waar een autocraat enkel kan van dromen. Wie hem niet steunt, is zijn tegenstander en als het niet lukt die tegenstanders in te lijven, zullen ze hen op de een of andere manier elimineren. Dat wil niet zeggen dat ze onmiddellijk vermoord worden.

'Er is een breed pakket aan maatregelen mogelijk. We zien dat in de praktijk, zoals een regering die wetten maakt, gericht tegen specifieke religies of groepen. Kinderen van die religie mogen bijvoorbeeld geen hogere studies volgen. Dochters zijn niet vrij te trouwen met wie ze willen of worden ontvoerd en uitgehuwelijkt zonder dat je er iets aan kan doen. Elders maken ze het moeilijk om buitenlandse steun te krijgen, zoals in India. Visa van missionarissen worden niet vernieuwd. Allemaal kleine maatregelen die de kerken zachtjes moeten doen wegkwijnen.'

Soms komt het geweld niet van groepen of van de regering, maar van medeburgers, toch?

'Je mag de manipulatie door autocraten niet onderschatten. Groepen worden subtiel of minder subtiel aangezet om anderen aan te vallen. De autocraat wast zijn handen in onschuld. Hij kan internationaal zeggen dat mensen blijkbaar zeer gehecht zijn aan hun religie. Uiteraard kan hij daar niet zomaar iets aan doen. Zo gaat dat in Pakistan. Op die manier schakel je groepen uit en blijf je internationaal min of meer respectabel. Van buitenaf ziet het eruit alsof de vervolging uit de gemeenschap komt, maar eigenlijk is ze gefaciliteerd door de overheid. Al is het maar door daders niet of amper te vervolgen, politie die niet ingrijpt; er zijn veel manieren.'

Zijn er regio's waar meer problemen zijn dan in andere?

'Een groot aandachtspunt is dat het jihadisme de Sahara oversteekt. Het komt uit Syrië. Ging vandaar via Turkije naar Libië, vandaar naar Niger, Mali, Burkina Faso en zo naar de hele regio. Dat zijn vaak zwakke staten. Net daar herleeft Islamitische Staat. In veel van die landen was er al een grote moslimbevolking, maar er waren geen echt grote problemen met andere bevolkingsgroepen en andere religies. Senegal, bijvoorbeeld, dat was voor het overgrote deel moslim, maar verdraagzaam naar christenen en andere religies. Vandaag niet meer. Ze zijn bang voor de extremisten in de omringende landen en passen zich aan.'

Nigeria is nu af en toe in het nieuws. Daar is een groot deel van de bevolking christen, hoe kan het dat zij vervolgd worden?

'Nigeria is half om half moslim en christen. Dat gaat over heel veel mensen, ongeveer 100 miljoen van elke groep. Maar je hoeft geen minderheid zijn om vervolgd te worden. Dat is nieuw in ons rapport. Je kan niet meer spreken over vervolging van minderheidsgroepen. Wel worden groepen geminoriseerd. Dan wordt er met allerlei middelen voor gezorgd dat de meerderheid niet meer aan de bak komt in het bestuur, in het leger, de media, nationale sportteams, overal. De meerderheid wordt uitgesloten.

'Eigenlijk zien we dat ook gebeuren in het Westen met christenen. Ze worden ingeperkt en behandeld als een minderheid. Overheden vermijden te christelijke uitspraken zoals 'zalig kerstfeest' of verwijzingen naar christelijke feesten of symbolen. Ze spreken over 'fijne feestdagen' en kerstmarkten worden 'winterpret'. Zo wordt het christelijke subtiel verwijderd uit de maatschappij, uit de media, uit de politiek. Terwijl een groot deel van de bevolking nog altijd christelijk is.'

Is China het ergste land om als christen te leven?

'China is natuurlijk een bijzonder geval. Niet enkel de vrijheid van religie staat er op het spel, geen enkel mensenrecht wordt er nog gerespecteerd. Er zijn heel strenge regels voor religies. Sinds kort is het verboden om over religie te spreken met een minderjarige. Laat staan dat je hen mee mag nemen naar een religieuze dienst.

'Er zijn negen katholieke seminaries in China. Maar volgens een nieuwe wet mogen die elk maar vijf seminaristen aannemen per jaar. 45 voor heel China per jaar. De

bedoeling van dat beleid is om de kerk binnen twee generaties uit te roeien. Wat ze doen, is de ondergrondse kerken nog dieper onder de grond duwen. In China, Noord-Korea en Eritrea is het een regelrechte ramp om christen te zijn. Daar is er voor christenen geen enkele hoop.'

Als motor voor vervolging wordt vaak gesproken over 'religieus nationalisme'. Wat wordt daarmee bedoeld?

'Etno-religieus nationalisme noemen wij dat. Het is een soort opgelegde dominantie van één enkele religie. India is een goed voorbeeld. Niet iedereen is er hindoe, maar ze wíllen wel dat iedereen er hindoe is. Hetzelfde geldt in landen als Pakistan. Je bent geen echt Pakistani als je geen moslim bent. Die voorwaarde van burgerschap zorgt voor vooroordelen tegen iedereen die niet tot de 'juiste' religie behoort.

'In India ontnemen ze je eigenlijk je recht om je te ontwikkelen zoals je dat wil. Je verliest je recht op gezondheidszorg en studeren, je mag niet trouwen met wie je wil, je mag niet wonen waar je wil. Dat overkomt je als je geen hindoe wil worden. Het is nog erger voor wie zich bekeert van hindoe naar christen.'

Waarom blijft het in Europa zo stil daarover?

'In de westerse maatschappij is het niet meer in om te geloven en nog minder om voor je geloof uit te komen. Die normalisatie van ongeloof maakt het makkelijk om de goede aspecten van geloof te negeren. Ze zijn a priori niet belangrijk. Het lijkt interessanter om te spreken over de bevrijding van religie dan de vrijheid van religie. Religie is het probleem. Je moet daarvan af zien te geraken. Wie zo denkt, ligt niet wakker van religieuze vervolging.'

Is het dan helemaal onbespreekbaar?

'In de Europese politiek is het toxisch om over christenen te spreken. We proberen bij EU-parlementariërs of -commissieleden ter sprake te brengen dat je voorwaarden kan inbouwen als je spreekt met landen als Pakistan over handel. Als je dan het woord 'christendom' gebruikt, dan stopt het. Dat kan niet. Onmogelijk.

'In het Europees Parlement is het nog het ergst. Je kan het woord 'christen' er niet in amendementen of resoluties krijgen. Dat kan niet. Het moet altijd 'voor alle religies' gelden. Expliciet antisemitisme of moslimhaat vermelden is geen probleem, maar daarnaast geldt 'en alle andere religies'. Je kan ze niet overtuigen om de

formulering ‘antichristelijke haat of geweld’ te gebruiken. Ze doen het niet. Maar er is wel degelijk antichristelijk geweld, ook in Europa. Sommige landen houden daar data over bij en daar zie je een toename. Maar veel landen hebben geen data. Dat maakt ze blind voor christelijke vervolging.’

U bent lobbyist, maar wat wil u dan bereiken bij Europese politici?

‘In Europa is het belangrijk dat er opnieuw een speciaal gezant komt. Officieel is dat de Speciaal Gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of overtuiging buiten de EU. Dat is belangrijk omdat die de vervolging van christenen systematisch binnenbrengt in het beleid. Maar elke keer als de post vacant komt, moeten we aandringen dat er toch opnieuw iemand benoemd wordt.

‘Het voordeel is ook dat wij dan een vast aanspreekpunt hebben. Nu moet ik elke keer opnieuw op zoek naar wie wel en wie niet bereid is om te luisteren naar ons verhaal. Over die moorden, aanvallen, verplichte huwelijken en landroof. Nu is er opnieuw niemand. Enkele Europese landen hebben zelf een diplomaat die dat volgt; Denemarken, Duitsland en Nederland bijvoorbeeld. Het is dus mogelijk. Wereldwijd zijn er eigenlijk maar twee landen echt actief bezig met de vrijheid van religie. Dat is de VS ,die onderzoeksrapporten maken over landen en regio’s, en Hongarije. Die hebben een minister die dat volgt.’

De christendemocraten zijn toch de grootste fractie in Europa?

‘Die zijn erg veranderd in de loop der jaren. Er zijn bereidwillige luisteraars, zoals Manfred Weber, voorzitter van de EVP-fractie. Maar hij heeft ook een goed politiek instinct, dus hij geeft zijn overtuiging weleens op. Dan zijn er nog zo’n vier of vijf waarmee ik een goed contact heb. Vooral uit Oost-Europa. Je ziet echt een specifiek profiel, vaak uit families die verhalen kennen van vervolging onder het communisme. Voor westerse EU-parlementsleden is het blijkbaar moeilijk.’

U sprak net over de VS en Hongarije als landen die aandacht hebben voor christenvervolging. Maar maakt dat uw zaak niet moeilijker? Vervolging van christenen is een rechts onderwerp.

‘Ja, daar willen we dus niet in meegaan. Ik ken goede katholieken in de socialistische partijen, uit Italië bijvoorbeeld. Bij Grieken zijn er ook orthodoxe christenen of andere denominaties bij linkse partijen. Politieke partijen zoeken naar

wat ze in hun politieke lijn kunnen inpassen. Het lijden van andere christenen interesseert hen niet. Voor mij is het moeilijk om met rechtse partijen te werken omdat dan alle andere deuren dichtgaan. Ik vind makkelijk gehoor bij een partij als AfD, maar dan bereik ik niemand meer van de andere partijen. Dat is erg moeilijk werken.

'Ons perspectief is de slachtoffers. Wij willen de ervaringen van slachtoffers doorgeven. We vliegen bisschoppen in met ervaring met geweld. Het probleem is dat je ook altijd wel een geestelijke vindt zonder ervaringen, maar met een overtuiging die een partij beter past. Politici zijn vatbaar voor iemand die hen gelijk geeft.'

Is dat zoals in Nigeria? Dat is door Donald Trump wereldnieuws geworden. Maar dan hoor je zeggen dat het uit de context gerukt is en door hem politiek wordt gebruikt.

'Politici zeggen dan dat niet enkel religie zorgt voor geweld. Dan komen ze met het zinnetje dat me altijd heel kwaad maakt: "Het is een complexe situatie." Het land Nigeria is zo goed als vierkant. In het midden daarvan gebeuren elke dag gruwelijke moorden met machetes, mensen worden er levend verbrand. De aanvallen zijn er meedogenloos.

'Dat het "complex' is zeggen ze ook over de Fulani, een Afrikaans volk in de Sahel. Ze noemen die aanvallen "clashes". Dat is dan een slapende man die wordt aangevallen. Zijn huis en vee wordt verbrand en hij wordt vermoord of op de vlucht gejaagd. Wat gebeurt hier? Grote vee-eigenaren zetten de Fulani in om een uit een regio met 90 procent christenen de bewoners te verdrijven en het land in te nemen. Dat ze dat land ook deel willen maken van de islamitische republiek, dat wordt dan verzwegen.

'Ondertussen moeten christenen vluchten, ze hebben geen huis, geen school, geen inkomsten. De getuigenverhalen zijn bloedstollend. Het is een terugkerend patroon in de hele regio: brutaal geweld dat christenen op de vlucht jaagt. Verlichte westerse politici zeggen dan dat dialoog de oplossing is. Dialoog met wie? De enige moslim die je ooit in het dorp ziet, komt om je te vermoorden.'

Je hoort ook wel dat de klimaatverandering de oorzaak is voor het geweld in Nigeria.

'Klimaatverandering past beter in het discours van sommige partijen. Je hoort soms ook zeggen dat er toch ook moslimdoden vallen. Maar misschien kan het interessant zijn om te kijken naar de intenties van de dader in plaats van naar de religie van het slachtoffer. Die dader ging naar een kerk, schreeuwde "allahu akbar", onthoofde er de mannen en stak daarna de school en de kerk in brand. Dat is een duidelijke boodschap naar iedereen in de buurt die geen moslim is, in dit geval christen: loop weg of we vermoorden je.'

**Pieter Bauwens is journalist. Dit interview verscheen eerder op Doorbraak.be, de Vlaamse opiniewebsite waarvan Bauwens hoofdredacteur is.*

Wynia's Week** verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? **Doneren kan zo**. **Hartelijk dank!

Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!